

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1917 kl. 1 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 2, i anledning av herr Bergs i Munkfors motion, nr 123, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss utvidgning av vederbörande militärbefäl lämnat bemyndigande beträffande värnpliktige, som hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst m. m.

Uti en inom andra kammaren avgiven och till dess femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 123, har herr Berg i Munkfors hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida det genom nådiga cirkuläret av den 21 februari 1902 vederbörande truppförbandschefer lämnade bemyndigande beträffande värnpliktig, som befundes hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst, må kunna utvidgas därhän, att det bereder möjlighet att låta sådan värnpliktig civilklädd och under lämplig tillsyn utföra arbete för statens räkning vid eller utom truppförband, samt giva åt nämnda cirkulär den tydliga avfattning, att allt subjektivt godtycke må vara uteslutet, och för riksdagen framlägga förslag härom. Motionen.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom i motionen erinras om, har den däri berörda frågan vid åtskilliga föregående riksdagar varit föremål för behandling. Senast vid 1916 års riksdag biföll andra kammaren en av samme motionär gjord hemställan, likalydande med det i den nu förevarande motionen framtäckta yrkandet utom däri, att i det senare det tillägget gjorts, att det ovannämnda cirkuläret skulle givas den tydliga avfattning, att allt subjektivt godtycke må vara uteslutet, varförutom motionären nu påyrkar, att efter utredning förslag skulle föreläggas riksdagen. Utskottet.

Det sålunda uttalade önskemålet beträffande cirkulärets avfattning torde böra gälla så vitt möjligt i allmänhet vid avfattningen av stad-

ganden, som giva befogenheter åt myndigheter, vare sig militära eller civila, och lärer sålunda icke behöva i detta fall särskilt framhävas, även om den här avsedda befogenheten måste vara särskilt svår att utöva på ett grannliga sätt.

Ej heller finner utskottet det behöfligt, att frågan efter utredning förelägges riksdagen, utan förutsätter utskottet, att om Kungl. Maj:t på grund av hemställan från riksdagen utfärdar nya bestämmelser i ämnet, Kungl. Maj:t så avfattar dessa, att de stå i överensstämmelse med vad riksdagen i sin hemställan uttalat.

Under hänvisning till de redogörelser för frågans tidigare behandling, som lämnats i andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtanden nr 6 år 1915 och nr 10 år 1916, och med åberopande, förutom det ovan anförda, av de motiv, som i det senare anförts, får utskottet — i likhet med det första kammarens utskott, som år 1915 avgav utlåtande i denna fråga — hemställa,

att andra kammaren måtte för sin del besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga under övervägande, huruvida det genom nådiga cirkuläret av den 21 februari 1902 vederbörande truppförbandschefer lämnade bemyndigande beträffande värnpliktig, som befunnes hysa samvetsbetänkligheter mot vapentjänst, må kunna utvidgas därhän, att det bereder möjlighet att låta sådan värnpliktig civilklädd och under lämplig tillsyn utföra arbete för statens räkning vid eller utom truppförbandet.

Stockholm den 14 februari 1917.

På utskottets vägnar:

GUNNAR LÖWEGREN.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Löwegren, Wikström, Åkerlindh, Bengtsson i Göteborg, Thore, Persson i Tofta, Sundberg, Eurén, Ericson i Funäsaldalen och Zander.

Reservation

av herrar *Åkerlindh, Thore, Sundberg* och *Eurén*, vilka anført:

En utvidgning av militärbefällets bemyndigande på sätt utskottet föreslagit skulle å ena sidan utan tvivel bereda en välbehörlig lättnad åt värnpliktige, som hysa allvarliga samvetsbetänkligheter mot militärtjänst, men å andra sidan kan på goda grunder befaras, att den kommer att öka antalet militärtjänstvagrare bland annat med värnpliktige av antimilitaristisk åskådning.

Den ifrågasatta utvidgningen bör i följd härav icke komma till stånd med mindre samtidigt vidtagas åtgärder till förhindrande av den befarade ökningen av antalet militärtjänstvagrare.

En dylik åtgärd, som synes vara betryggande, föreslogs vid 1915 års riksdag och antogs i andra kammaren, men avslogs i första kammaren. Den avsåg, att den civila tjänstgöringen skulle göras längre än den militära till förhindrande av s. k. simulation.

Då emellertid frågan om en dylik utökning av värnpliktstiden icke kan upptagas till prövning i sammanhang med den föreliggande motionen, hemställa vi,

att den förevarande motionen icke må till någon kammarens åtgärd föranleda.
